

Prahlad 8. desember 1949.

Godt ven.

Hørte jem „Natterasla“ i nylt iltkast. Den
skissa Jon Sivle sende meg av garden og lands.
Laget var instruktiv. So nere vegde Sivlgards
legg er det no i iråd å halda stemme der.
Men „amfis“, som eg er kisert, ser lügum
ut. Kunner ein sefja opp ei telegrafi der og
improvisera ein gamaldags risuegg med dir,
so var det snart no. Eg har lagat til ein
„Prologus“ som kan hjelpe på, om da dette
stykke i det Reile skulle komma på tale.

På minke eg måtte künnta Gaukatore
og Arrafarle med, og det har eg gjort. Og
har, under vil, late dei bala eit slags svenska.
Som sagt, under vil. Vi væljo like om mål-
tilhøree i orordlanda på den tid. Samtland
troymde Moreg til som (rett no i under kran-
gel) som skatteland og. Og når eg tok til
å glesa so gløysk eg Arnbjot med. Tanden
spare! For det er da verje langt unna

tradisjonen: Snorre lot han komma til Kong Olav i Verdaln. — Og han eksperimenterte litt her og der. Det var feirstande å ha ein mælestikk samtal omkring kongen og Sjölbonden (Og han i minnet ein fornivelle parallell: Og overnattet under valkampen i Telemark i 1919 på garden Nedre Grav i Bø saman med fôraren hovland. Og vi var sitjande til over midnatt i prat, og det var mest bonden, Halvor Grav og hovland som snakka. Og skilde dei, — den trufao bondeidealisten, lett frusyldig endefram, — og statsmannen som selje seg fullkomneleg på live fort med bonden.) (Men ein slik samtal krev ein intimitet som det er uråd å få til i fri luft der ei folke mengd skal følgja med. So den har eg mått „droppe“. Isladen har eg late kongen og Arnbjot Roma inn på litt av det same. Per heungs verge same intimiteten.

Yt des heile må ein i eit øyeblikk

3

leggja vinn på ei kontraskris ihe hand-
ling. Ho er ikke gæl að koma drop på den
vestre spikeren frá Snorre om kongen og
Torgeir Flers. So má her u lyðast? Kunsten
blíð dað að spora det tengjaleg. For ein kritisk
historikar blíð det dað vort að fingra það. Men
hövudsara máðal vera að fá folk i tale.

Þer er det eg har lagt vinn på. Om Tormod
t.d. er meir eit barnu av vår tid en den lüne-
fengne Kristna vikingralden frá Fostbröðra-
saga, so hér eg han likevel har mykje av
lyndel hans. Tormod er ein overlag fornleme-
leg type, - i róymda ein renessansetype fir
renessansen. Ein Pierro av Arenzano som
spekulerar i honorar og íbæje evan seg fort á
pressa kongen sin mō og dað, og ein hvifast
idealist pað same tid. Lættfljind og hvil-
last, ein spokkar med altareld i húgen, wi-
tunga af gjennom ærlig der det kostar
moro. Slik heittuas Snorre han, og slið har
eg prøvt að fá han fram her. Í det
heile ríal vi hugsa al om ytre former
skrifler, i hū og sed og mål og
livstekniðs elles, so står det menneske-

lege urikseleg gjennom tūsenåra Harko
er evig dei same.

Slire' som no i pelet er laga, er det eit
slags festspel, det vil segja eit spel
med mest ytre handling. Vonleg kan éin
smart regissør få til likegrand "masse-
vernaad" av heroy, som jo skal "komma
til natherass. So har vi døypinga. Per
må biskopen vera af modre prestar, —
eg kallar dei kordrenget. Førmed må vi
ha litt latin, og eg har med hjelpe av
Halvdan Wexelin treihow fått det latinske
utskrytet der, so som det kanste var
på Olav Haraldsons tid. Den runde hædm er
elles å visa Kong Olavs makt over folk
i sjelevande. Guðrun er ei klede og
sårem øjne. Ho opplever at mora får
eit barn, som blir drepe, d. v. s. det blir
borte ut i strogen. Slik es det strenge for-
bod for i kristenretten, og dermed er
konflikten der i üngjentkungen. Ho fas-
ries med „besetting". Utlurdien er etter

5

henne. — Fra barneåra av har ho vore med
å leika ein "eldgammal (heidensk) leik", —
om Rjerd i soldrosa. Ho blir loyst av troll-
domen med denne leiken. Foreldra likar det
ikki, — motseiningane (ideologiane) var
nært like karpe da som no, men dei
er meir redda for åt døgra i riene sine
real býrja barnedrapet. So, — under opp-
marsjen og begerstáninga er del ein frost
som tek til å kurtisere den vækro Helga.

Pai ho er avisande, syns han ei våt lause-
vise (Har du høgt om han Haðstein?).

Pel er noðo i den ville springaren som gjes
Guðrun uroleg. Ho før við si på natt, og
so må dei alles ein gong leika sol-leidam.

Pel blir kongen viður til. Oppgjøret kjem.
Han legg ansiktet på foreldra og loiper
Guðrun fra "kompleksel" sitt. Straß
etter mødði tein Arneson av at Annjof
er kommet. Pel som no hender vekar
og skrekker og utbrander på Guðrun
og datterleg tek ho til å synge ein

6

salme, — på Håstein-tonen. Men no
er det ingen sprangar. ~~Det~~ med
stille og mild andante blir det
ein salmetone.

Eg legg for mero ruld ved denne
tonen med dei to tilrike tekstanane. Ein
fagmusikar må, i tilfelle,orda ved
dei ymse tempi.

Hadde dei — songdans på den tid?
Eg meiner ja. Eg kom inn på dette med
Joannes Paterson ein gong i Bergens-
tida om. „Folkevisedansen var er ein
ari fra Noreg“, sa han. „Eg det er
den æren vi har lev på“. Og eg
kunne seje folkelijndet var meir eins-
tonig trøgfott da enn no. Særlig i
de store bløtfestlane, då myden
gjekk rundt, kunne det særerl
 bli både dansa og stått meir em
varerk var. Og sjembevisene var

venleig eit slags Pantagruelkvad, karikaturar av Rjempesverfer. Ein annan kveg: song voldane? Vi Roijer mente at dei „kvad“! Det kunne vera eit slags resitasjon. Og hus mån of Skaldespillaren song Reile Håkonarnatal! Men det er truleg at dei hadde ein slags melodisk resitasjon av store drøpaer. Hansef. Fadde var ei melodisk sjema som var alment kjent for småvers, midvers, Rjembavers og andre „flørkar“. Vi føres like musikaliske fireliners sjema i, telefonane seinare. Men det kunne jammun og henda at dei skapte ein melodi til „kvadet“ og at den var kom på staande fot. Det har hende meg, og verdi so galdan, at når eg ført eit „napp“, ein lyrisk idé, so var det ein tone der og med det same. Ofte var dei ikke av store musikalsk interesse, men dei høorde til versa som hanken til handa.

Og Berg ved som sagt denne Håstein-tonen som var skal ha sin ålvorsame andaue. Og skreiv den ned på mitt vis for mange år sidan. Den „kom“ til meg med eit fortordikt Kapellmeister Morriscel

3.

lykte den var so forvittret at han tog
ei avskrift. Det gjorde eg flere år
etterpå mūsikaren Melvin Simonsen
og han sende meg etterpå ei harmonisera
utgave. Det er den eg har mykta til
verset „Herre Hald oss i handa“.

Eg legg og ved noro molekros om
kring songen om Gjerd. Det er vel full
samt om de finn melodien, for om
eg spelar litt på føle og les notar,
so er eg ein klare til å skriva tonar
med, og harmonilore veit eg virje meis
om emn) ei telemarksbū. Hadde eg vere
mūsikar, kunne det vere freistuadig
verd å laga eit slags opera på
dette emnet. Ein opera som amatørar
kanne spela langt opps Trenkle-
lagsdalane.

Med. beste hilsning

God jūl!

Paviljōn